

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa K. K.
przeciwko [...] Spółdzielni Mleczarskiej w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 30 czerwca 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana [...] Spółdzielnia Mleczarska w K. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 czerwca 2015 r., zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 26 listopada 2014 r. przez obniżenie zasądzonej na rzecz powoda K. K. kwoty 241 652,28 zł do kwoty 210 835,18 zł, oddalenie powództwo ponad tę kwotę, a ponadto przesunięcie daty, od której powodowi należą się odsetki z 22 stycznia 2013 r. na 8 października 2012 r. Dalej idące żądania apelacji nie zostały uwzględnione. Zasądzona kwota stanowiła odszkodowanie oraz zwrot świadczeń przekazanych przez powoda pozwanej na podstawie zawartej przez strony umowy najmu budynku i znajdującego się przed nim placu. Powód odstąpił od tej umowy, kiedy okazało się, że wbrew jej postanowieniom pozwana nie udostępni mu części placu znajdującego się przed pomieszczeniem przeznaczonym na biuro obsługi klientów warsztatu powoda, w

którym zamierzał montować w samochodach instalacje gazowe. Niemożność dysponowania tym fragmentem placu Sądy uznały za pozbawiającą umowę gospodarczego znaczenia dla najemcy. Odszkodowanie obejmowało koszty poniesione przez powoda na adaptację pomieszczeń, natomiast pozostała kwota odpowiadała sumie przekazanej przez niego pozwanej z tytułu należności z umowy najmu. Odstąpienie przez powoda od umowy Sądy uznały za skuteczne na podstawie art. 491 k.c. Roszczenia, w części, którą ostatecznie Sąd Apelacyjny uznał za uzasadnioną, zostały zasądzone na podstawie art. 494 i art. 471 k.c.

W skardze kasacyjnej pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 494 k.c. oraz wadliwe niezastosowanie art. 677 k.c. w zw. z art. 675 k.c. Jako naruszony przepis postępowania wskazała art. 292 k.p.c. Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego orzeczenia i zmianę wyroku Sądu Okręgowego przez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu za całość postępowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnych orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Skarżąca uzasadniła potrzebę rozpatrzenia jej skargi przesłankami przewidzianymi w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., to znaczy wystąpieniem w sprawie

istotnych zagadnień prawnych oraz oczywistą zasadnością wniesionego środka zaskarżenia. Zagadnienia ujęła w pytaniach:

1. czy skoro przepisy kodeksu cywilnego, dotyczące umowy najmu, zarówno w odniesieniu do umów zawartych na czas oznaczony, jak i nieoznaczony, w żadnym przypadku nie przewidują możliwości odstąpienia od umowy, to czy do umowy najmu można stosować ogólne przepisy o odstąpieniu od umowy wzajemnej, pomijając okoliczność, że ustawodawca uregulował odpowiedzialność za wady rzeczy najętej w art. 664 § 2 k.c.?

2. czy strona umowy najmu może dowolnie wybierać, z których instytucji prawa cywilnego korzysta, chcąc rozwiązać realizowaną umowę najmu - włączając w to również odstąpienie?

3. czy można uznać, że umowa najmu nie była wykonywana w sytuacji, gdy najemca, który podpisał umowę, objął lokal, rozpoczął prace adaptacyjne oraz płacił regularnie czynsz w pełnej wysokości i czy w takiej sytuacji możliwe jest stosowanie przepisów o odstąpieniu od umowy z pominięciem przepisów o najmie.

4. czy podmiot realizujący aktywnie swoje obowiązki umowne strony umowy najmu - może wyłączyć się od ustawowych regulacji dotyczących tej instytucji przez złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy najmu.

5. czy dopuszczalne jest aby dokonując czynność procesową oględzin, Sąd stosując siłę fizyczną osobiście przełamał dokonane przez powoda zamknięcie wejścia do pomieszczeń przedmiotu najmu, a następnie zobowiązał pozwaną do zabezpieczenia wejścia i uznał, że nastąpiło wydanie lokalu na rzecz pozwanej i tym samym zmienił stan faktyczny przedmiotu sporu.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także znajdzie zastosowanie przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których powstały

wątpliwości. Zagadnienie powinno być istotne ze względu na wagę problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Tak kwalifikowane zagadnienie nie występuje w sprawie, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego stanowiska. Ten ostatni wypadek dotyczy kwestii prawnej przytoczonej przez skarżącego. W wyroku z dnia 15 maja 2007 r., (V CSK 30/07, OSP 2008/12/127) Sąd Najwyższy przyjął, że art. 491 k.c. ma zastosowanie także do zobowiązań ciągłych. W doktrynie wyjaśnione już też zostało, że w wypadkach, kiedy ustawodawca w przepisach normujących określone rodzaje zobowiązań ciągłych z umów wzajemnych dopuszcza możliwość wypowiedzenia stosunku bez zachowania terminów wypowiedzenia, ze skutkiem na przyszłość (jako przykład przytaczane są np. art. 664 § 2, art. 667 § 2, art. 672, 687, 764² k.c.), art. 491 k.c. nie stosuje się. Tę myśl respektuje powołane przez skarżącą orzeczenie Sądu Najwyższego, nawiązuje też do niej Sąd Apelacyjny w zaskarżonym rozstrzygnięciu, wskazując na odmiennność stanów faktycznych polegającą na tym, że pozwana w ogóle nie wydała powodowi całego przedmiotu umowy, powód zaś nie podjął planowanej działalności i nie wyszedł poza etap adaptacji pomieszczeń.

Z kolei ostatnie zagadnienie nie dotyczy postępowania przed Sądem drugiej lecz przed Sądem pierwszej instancji, nie było też przedmiotem zarzutów apelacyjnych, wobec czego nie mieści się w zakresie podlegającym kontroli w postępowaniu kasacyjnym.

Zdaniem pozwanej jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ „zarówno Sąd I jak i II instancji w sposób jednoznaczny oparły swoje orzeczenia na instytucji odstąpienia, pominiawszy okoliczność zawarcia umowy najmu między przedsiębiorcami, nadto w przypadku prawidłowego rozpoznania w oparciu o przepisy dotyczące instytucji najmu - powództwo winno zostać oddalone już na etapie I instancji wobec potwierdzonej w toku postępowania okoliczności braku wydania lokalu przez najemcę - a tym samym wystąpienia z roszczeniem, które nie mogło powstać”. Takie uzasadnienie wskazuje na tożsamość problemów prawnych, które – zdaniem skarżącej wymagają rozwikłania i okoliczności, które uważa za przesądzające o oczywistej słuszności swojego środka zaskarżenia. Przytoczona argumentacja jest

jednak wewnętrznie sprzeczna, w wypadku, kiedy występuje istotne zagadnienie prawne, naruszenie wymagających wyjaśnień przepisów nie może być oczywiste (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX 1770903). Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi tylko wtedy, kiedy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie, a zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910). Przytoczone przez skarżącą argumenty są ogólnikowe i nie przekonują o oczywistej zasadności jej skargi

Z tych przyczyn powołane przez skarżącą podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie potwierdzają zasadności jej wniosku o rozpoznanie sprawy. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.